

Evaluëren voor beginners

- Meneer Op de Wei? Ik ben Wiebe van Veen, de nieuwe beleidsmedewerker integratie.
- Ah Wiebe. Ga zitten. Neem een kop koffie. Welkom bij onze gemeente. Wiebe, je bent niet eerder beleidsmedewerker integratie geweest, is het wel?
- Nee meneer. Ik kom uit het recreatiewerk. Ik heb allerlei dingen georganiseerd: voetbaltoernooien, cursussen bloemschikken, bingoavonden. Dat soort dingen. En heel vaak voor een heel gemengd publiek.
- *Say no more* Wiebe, ik zie het voor me. Geen achtergrond als beleidsmedewerker integratie. Ik ga je even inwijden in de basisbeginselen van dit vak. Heb je een blocnote en een pen? Goed zo. Wiebe, grofweg kunnen wij het gemeentelijke integratiebeleid indelen in twee soorten. Er is het harde integratiebeleid en dat gaat over volkshuisvesting. Dat gaat over de bevolkingssamenstelling in wijken en buurten; witte wijken, zwarte wijken, concentratiewijken, je kent dat wel. En er is het zachte integratiebeleid. Dat gaat over buurtfeesten, straatbarbecues, maatjesprojecten voor allochtone jongeren en autochtone buddies, uitwisselingsmiddagen voor witte en zwarte scholen, sportdagen voor kinderen, fietscursussen voor allochtone vrouwen en wat al niet. Helder?
- Helemaal helder meneer.
- Prachtig. Van het harde integratiebeleid moet je weten dat wij het niet expliciet mogen voeren.
- Meneer?
- We mogen niet streven naar etnisch gemengde wijken en we mogen geen quota voor bepaalde allochtone groepen hanteren bij de toewijzing van woningen, want dat riekt naar discriminatie. Dat keurt de rechter af. We willen natuurlijk wel gemengde buurten, maar we moeten daar langs slinkse omwegen aan werken, bijvoorbeeld door te praten over inkomenscategorieën in plaats van etniciteit. Snap je hem? Het is dus bij hard integratiebeleid heel moeilijk vast te stellen of het wel of niet werkt, want eigenlijk had je het niet met zoveel woorden mogen voeren en eigenlijk mag je dus ook niet duidelijk vaststellen of het wel of geen succes heeft gehad. Dat maakt het evalueren van hard integratiebeleid heel ingewikkeld.
- Ik heb het.
- Komen we bij het zachte integratiebeleid: de sporttoernooien en de buurtbarbecues. Daarvan heeft het Sociaal en Cultureel Planbureau onlangs vastgesteld dat wij maar wat aanrommelen. Wij gebruiken geen wetenschappelijk onderbouwde methoden van buurt- en welzijnswerk. Wij denken niet na over de doelstellingen van onze zachte projecten, wij kijken dus ook nooit of die doelstellingen bereikt zijn en wij evalueren onze projecten niet, of althans veel te weinig. Geldt niet alleen voor onze gemeente, Wiebe. Dat geldt voor alle andere gemeenten ook. Het was een vernietigend SCP rapport. Ik ben een dag lang van de kaart geweest maar daarna heb ik mezelf bij elkaar gepakt en ik heb gezworen dat ik mijn leven zou beteren. Toen jij nog in het recreatiewerk zat en een voetbaltoernooi organiseerde, hoe wist je dan of je toernooi gelukt was?
- Nou als er veel jongeren of kinderen meededen. En als ze het een beetje leuk hadden met elkaar. Als ik niet opeens zat met rare gaten in het programma, of met te weinig scheidsrechters en zo. Ik kon altijd wel voelen of de sfeer goed was meneer.
- Daar was ik al bang voor Wiebe. Zo deden wij het vroeger ook altijd, voordat het SCP mij de ogen opende. Voortaan gaan we eerst vaststellen wat we met een voetbaltoernooi willen bereiken. Willen we dat allochtone en autochtone jongeren vrienden worden door dat toernooi? Willen we over en weer vooroordelen wegnemen?

Prima. Dan gaan we eerst een voormeting doen om vast te stellen hoe het *nu* zit met interetnische vriendschappen bij de doelgroep en met houdingen en vooroordelen. Vervolgens gaan we voetballen en daarna gaan we weer meten om te kijken wat we hebben bereikt. En na een paar maanden kijken we of het effect beklijft. En zo doen we het ook met de buurtbarbecue. Na afloop meten we de mate van interculturele empathie en die vergelijken we dan met de vooroordelen in een vergelijkbare buurt die geen buurtbarbecue heeft gehad. Willen we een interculturele bazar organiseren met een optreden van Ali B of een voetbaldemonstratie van Ibrahim Afellay? Prima, maar dan moeten we eerst vastleggen wat we beogen met zo'n middag en dan ...

- Meneer ...
- Wiebe.
- Wordt het niet veel te duur als je elke anderhalve middag moet gaan door rekenen en evalueren? Moeten we daar telkens beleidsonderzoekers voor inschakelen? Heeft onze gemeente daar wel geld voor? Het budget voor integratiebeleid was toch niet zo hoog, had ik begrepen.
- Dat is onze zaak niet Wiebe, en met dat soort banale consequenties heeft het SCP rapport zich ook niet bezig gehouden. Wetenschappelijk onderbouwd beleid, daar moeten wij het van hebben. Wiebe, als jij nu eens kijkt naar de zachte integratieplannen die we momenteel in portefeuille hebben en die voor volgende week voorziet van een toetsbare doelstelling en een evaluatieplan ...
- Met een evaluatiebegroting meneer?
- Voorlopig maar even zonder Wiebe.

Sociaal en Cultureel Planbureau, *Interventies voor integratie*, juli 2007. Via www.scp.nl.

© Margo Trappenburg, 17 augustus 2007.